

Lieta C-85/21

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2021. gada 11. februāris

Iesniedzējtiesa:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 3. februāris

Prasītājs:

WY

Atbildētāja iestāde:

Steiermärkische Landesregierung

Pamatlietas priekšmets

Atteikšanās no Turcijas pilsonības, lai iegūtu Austrijas pilsonību – Turcijas pilsonības atjaunošana – Austrijas pilsonības anulēšana un Savienības pilsonības zaudēšana – Sekas – Samērīgums

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, LESD 267. pants

Prejudiciālais jautājums

Vai LESD 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja saskaņā ar valsts tiesībām ir paredzēta pilsonības zaudēšana *ex lege* un pēc tam Savienības pilsoņa statusa zaudēšana, tas ir jāiekļauj individuālā gadījuma samērīguma pārbaudē saskaņā ar principiem, kas izklāstīti Eiropas Savienības Tiesas spriedumā lietā *Tjebbes* u.c., un tas var būt šķērslis pilsonības zaudēšanai, ja valstspiederīgais ir atguvis savu agrāko pilsonību ar paziņojumu par pilsonības atgūšanu un ja

Savienības pilsoņa statusa zaudēšanas risks būtiski ietekmē viņa ģimenes un profesionālo dzīvi?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Līgums par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā – “LESD”), it īpaši 20. un 21. pants

Eiropas Savienības Pamattiesību harta, it īpaši 7. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Bundesgesetz über die österreichische Staatsbürgerschaft [Federālais likums par Austrijas pilsonību] (turpmāk tekstā – “*StbG*”), 27. un 57. pants

Gewerbeordnung 1994 [1994. gada Komerckodekss] (turpmāk tekstā – “*GewO*”), 14. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 1992. gadā WY tika piešķirta Austrijas pilsonība. Pēc tam viņš iesniedza Turcijas valsts izziņu par pilsonības zaudēšanu, kurā tika apstiprināts, ka viņam vairs nav Turcijas pilsonības.
- 2 2017. gadā prasītāja vārds parādījās Turcijas “vēlētāju sarakstā”, kādēļ atbildētāja iestāde uzsāka procedūru, lai precizētu jautājumu par WY pilsonību.
- 3 Šajā procedūrā atbildētāja iestāde secināja, ka minētais saraksts, iespējams, bija Turcijas iestādes saraksts, lai organizētu vēlēšanas. Pēc tam prasītājs 2017. gada 27. jūnijā pirmo reizi tika uzaicināts iesniegt izrakstu no Turcijas civilstāvokļa aktu reģistra, kurā ir ietverta informācija par pilsonību. Tāpat Turcijas vēstniecībai Vīnē tika lūgts paziņot, vai prasītājs atkārtoti ir ieguvis Turcijas pilsonību. Atbilde uz šo vēstuli netika saņemta.
- 4 Prasītājs apgalvoja, ka personām, kuras ir zaudējušas pilsonību, netiek izsniegts izraksts no civilstāvokļa aktu reģistra. Pēc turpmākiem atbildētājas iestādes aicinājumiem un termiņu pagarinājumiem attiecībā uz prasītāju tika iesniegts prasītāja meitas izraksts no civilstāvokļa aktu reģistra, kurā ir ietverti arī konstatējumi attiecībā uz prasītāju. No šī dokumenta izriet, ka prasītāja meita ir zaudējusi Turcijas pilsonību, jo viņas māte vai tēvs kļuva par Austrijas pilsoni. 1994. gadā ir ieraksts par naturalizācijas kārtībā no jauna iegūtu Turcijas pilsonību.
- 5 Prasītājs nekad nav lūdzis saglabāt Austrijas pilsonību. Atbildētājas iestādes veiktās procedūras ietvaros viņš iesniedza pieteikumu atbilstoši *StbG* 57. pantam

(pilsonības iegūšana, iesniedzot naturalizācijas iesniegumu), kas tomēr netika apmierināts.

- 6 Iesniedzējtiesa ar 2019. gada 7. maija spriedumu konstatēja, ka prasītājs 1994. gada 3. februārī ir atkārtoti ieguvis Turcijas pilsonību un tādējādi zaudējis Austrijas pilsonību saskaņā ar *StbG* 27. panta 1. punktu, un noraidīja iesniegumu saskaņā ar *StbG* 57. pantu.
- 7 *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākā administratīvā tiesa], kas pēc tam izskatīja lietu, norādīja, ka, pamatojoties uz to, ka ir konstatēta nosacījumu izpilde Austrijas pilsonības zaudēšanai un ar to saistītās Savienības pilsonības zaudēšanai saskaņā ar Tiesas 2019. gada 12. marta judikatūru lietā C-221/17 *Tjebbes* u.c., valsts iestādei un attiecīgā gadījumā valsts tiesai ir jāveic samērīguma pārbaude. Tas tiek prasīts Savienības tiesībās. *Verwaltungsgerichtshof* uzskata, ka, veicot šo samērīguma pārbaudi saskaņā ar Tiesas noteiktajiem kritērijiem lietā *Tjebbes* u.c., katrā ziņā ir jāveic visaptverošs vērtējums, ņemot vērā individuālā gadījuma attiecīgos apstākļus. Šajā sakarā tam, ka prasītājs nav lūdzis saglabāt Austrijas pilsonību, esot nozīme. Tomēr ir jāveic visaptverošs vērtējums, vai konkrētajā gadījumā pastāv apstākļi, kuru dēļ Austrijas pilsonības atņemšana ir nesamērīga.
- 8 Prasītāja pārstāvis norāda, ka Savienības pilsoņa statusa zaudēšanai būtu nopietnas sekas attiecībā uz prasītāja ģimenes un profesionālo dzīvi, un tas it īpaši radītu lielus ierobežojumus prasītāja profesionālajā dzīvē.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 9 Tiesa savā spriedumā lietā *Rottmann* ir noteikusi principu, saskaņā ar kuru lēmums par dalībvalsts valstspiederīgā naturalizācijas kārtībā iegūtas pilsonības atņemšanu ir pakļauts pārbaudei tiesā saskaņā ar Savienības tiesībām (spriedums, 2010. gada 2. marts, C-135/08, ECLI:EU:C:2010:104). Tā uzsvēra, ka ir jāpārbauda, vai lēmumā par naturalizācijas kārtībā iegūtas pilsonības atņemšanu ir ievērots samērīguma princips saistībā ar tās ietekmi uz attiecīgās personas stāvokli saskaņā ar Savienības tiesībām, ņemot vērā iespējamās sekas, kuras ar šo lēmumu var tikt radītas ieinteresētajai personai un attiecīgajā gadījumā tās ģimenes locekļiem saistībā ar ikvienam Savienības pilsonim piederošo tiesību zaudēšanu (Tiesas spriedums, 2010. gada 2. marts, C-135/08, ECLI:EU:C:2010:104, 55. un nākamie punkti).
- 10 Saskaņā ar Tiesas spriedumu lietā *Tjebbes* u.c., C-221/17, ECLI:EU:C:2010:104, Savienības pilsoņu situācija, kuriem, zaudējot šo pilsonību, zūd arī Savienības pilsonība, pēc savas būtības un sekām ietilpst Savienības tiesībās. Tādējādi dalībvalstīm tās ir jāievēro valstspiederības jomā.
- 11 Attiecībā uz kritērijiem, kas jāpiemēro valsts tiesām, veicot samērīguma pārbaudi, Eiropas Savienības Tiesa lietā *Tjebbes* ir sniegusi šādus precizējumus: “šāds vērtējums nozīmē, ka ir jāizvērtē attiecīgās personas, kā arī tās ģimenes konkrētā

situācija, lai noteiktu, vai attiecīgās dalībvalsts pilsonības zaudēšana, ja tā izraisa Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu, rada sekas, kas – salīdzinājumā ar valsts tiesību aktos paredzēto mērķi – nesamērīgi ietekmē tās ģimenes un profesionālās dzīves normālu attīstību Savienības tiesību aspektā” (Tiesas spriedums, 2019. gada 12. marts, C-221/17, ECLI:EU:C:2019:189, 44. punkts).

- 12 Tiesas ieskatā spriedumā lietā *Tjebbes* nebija jāatbild uz prejudiciālo jautājumu par LESD 21. panta piemērošanu, jo prasītājas nebija izmantojušas savas tiesības brīvi pārvietoties. Taču šajā gadījumā tas ir būtiski. Prasītājam Austrijā ir individuāla sabiedrība, attiecībā uz kuru viņam ir profesionālās darbības atļauja. Zaudējot Austrijas pilsonību, prasītājs zaudēs arī atļauju veikt profesionālo darbību. Prasītājs tad būtu jā kvalificē kā “ārvalsts fiziska persona” *GewO* 14. panta izpratnē. Tā kā atbildētāja iestāde prasītājam ir piešķirusi tikai uzturēšanās atļauju “ģimenes loceklis” saskaņā ar *Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz* [Likuma par dzīvesvietas un uzturēšanās tiesībām] 47. pantu, no tā izriet, ka ir piemērojams *GewO* 14. panta 3. punkts.
- 13 Saskaņā ar *GewO* 14. panta 3. punktu Eiropas Savienības dalībvalsts vai EEZ līgumslēdzējas valsts pilsoņu ģimenes locekļi, kuriem ir uzturēšanās tiesības vai pastāvīgas uzturēšanās tiesības kādā Eiropas Savienības dalībvalstī vai EEZ līgumslēdzējā valstī, neatkarīgi no viņu pilsonības var veikt komercdarbību tāpat kā valsts pilsoņi. Tomēr prasītājam vajadzētu panākt, ka *GewO* 14. panta 3. punkts, lai izvairītos no netaisnīgas valsts pilsoņu diskriminācijas, Konstitūcijai atbilstošā interpretācijā tiek piemērots arī Austrijas ģimenes locekļiem. Tomēr tas neko nemaina tajā, ka prasītājs zaudētu savu Savienības pilsoņa statusu un līdz ar to vairs nevarētu izmantot LESD 21. pantā paredzēto pārvietošanās brīvību.
- 14 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Savienības pilsoņa statusa zaudēšanas risks un līdz ar to LESD 21. pantā paredzēto tiesību uz brīvu pārvietošanos likumīgas izmantošanas zaudēšana rada spriedzi attiecībā uz samērīguma pārbaudi, kas ir jāveic individuālā gadījumā. Ņemot vērā iepriekš minēto, tika apturēta tiesvedība un Tiesai uzdots prejudiciālais jautājums: